

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

complectens sanctos Mensium, Aprilis, Maii & Ivnii

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinæ, 1603

Vita S. Pachomii Abbatis Ex ea quæ est apud Simeonem Metaphrasten.
Huius res gestas Græcè conscriptas, Dionysius Abbas Rocognomento
Exiguus, sanctitate & eruditione clarus Latinè conuertit, antè ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-42716

VITA S. PACHOMII ABBATIS EX

ea qua est apud Simeonem Metaphrasten. Huius res gestas Gracè conscriptas, Dionysius abbas huius cognomento Exiguus, sanctitate & eruditione clarus Latinè conuertit, ante annos plus minus centum. Floruit autem hic Sanctus in monachicæ institutione, anno à partu virginis 328. & fratribus, temporibus Siluestri Papa, & Constantini Imperatoris.

C. Baron.
Annal. to. 3.
& in not.
mar. Rom.

14. Maij.

Viderè mi-
rā in Pachomio puero.

PAchomius gentilibus ortus maioribus, cum admodum iuuenis à parentibus ad locum quandam, idolorum sacrificij celebrem, perductus fuisset, ipse Sacerdos, quibus fortè nefandis sacris intentus erat, nullomodo sacrificium peragere, vel consueta à dæmone miracula extorquere potuit. Id verò cum non alià de causa, quam propter iuuenis præsentiam accidere intelligeret, magna cum indignatione & furore, Pachomium è fano eiecit. Quos parentes planè conturbati, sollicitè inquirere coeperunt, quidnam esset quod eorum filium nonquam libaminum vinum à se haultum, retinere posset. Verùm cum eius rei causam indagare non possent, tristes conqueuere, & Aegyptiacis literis apprimè eum erudiri curarunt.

Cum autem post varias persecutiones quibus Ecclesia diu grauerè quassata fuerat, Constantinus Imp. aduersus tyrannum expeditionem susciperet, ad eamque insigni robore ac virtute iuuenes, ex varijs prouincijs deligerentur, inter alios & ipse Pachomius annos tum natus viginti sese tyronibus illis adiunxit: & conscensum cum reliquis naue, prospero satis ventorum flatu in quod-

Pachomius
dat se mili-
tari, sub C. S.
Constantino.

quendam Thebaidis oppidum appulit. Interea
 cum omni penu exhausto, extrema rerum om-
 nium inopia premerentur, Christiani quidam
 pietatis & misericordiae memores, benignè ad-
 modum eis fecerunt: & non modò cibo potu,
 que sed recentibus etiam fructibus, alijs que re-
 cuperandae valetudini rebus idoneis recrearunt.
 Id tacitus secum admirans Pachominus, & se-
 dulo virorum istorum benignitatem charita-
 temque contemplanis studiosè inquirere coepit,
 quae gens illa esset, quam religionem sectaretur
 & quid demùm ad tantam humanitatem homi-
 nibus peregrinis praestandam, eos impelleret.
 Cumque eos homines Christianos esse, & nihil,
 nisi in Deum & homines charitate, antiquius
 habere intelligeret, repente flammam quandam
 divini amoris concepit; protus ut se continere
 nequiret, quin supplices ad Christum preces
 cum lachrymis funderet, ut eadem fide se illu-
 straret, & hominibus tam sanctis, & tam pijs
 aggregaret.

Pachomius
 adhuc gēti-
 lis, Christi
 precatur.

Hic postquam ardenti cum pietate precatus
 esset, insequente luce ventis vela fecit. Interea
 cum adhuc inter militares turbas, & mille pec-
 candi licentias versaretur, precum suarum memor
 omnes carnis illecebras, & noxias voluptates
 constantiter repellebat, & corporis imprimis
 mentisque castitate, caeleste numen sibi propi-
 tum habere studebat. Quamobrem ut primum
 Constantinus profligatis hostibus, tyrones suos
 rube donavit, Pachomius statim in superiorem
 Thebaidem profectus, ad Christianae militiae
 castra se conculit, & primum in vico, quem
 Chenobosciam appellabant, lustralibus aquis
 baptizatus, Christo nomen dedit. Noctè verò illa

S, Pachomi-
 us baptiza-
 tur.

Y y s qua

Visio eius.

qua cælestis epuli particeps factus fuit. secundum quietem, rorem cælitus in dexteram suam descendentem vidit: qui mox in mellis crassitudinem ut concreuit, audiuit vocem sibi dicentem: ô Pachomi, intellige quæ hic in manu tua perguntur mysteria ea enim indicium sunt, collata tibi à Christo gratia, quam etiam æque etiam, ut retineas, vide.

Abit ad Palamonem anachoretã.

Hac visione excitatus vir Dei, totusque Christi amore saucius, se planè vni Christo, sub monastica disciplina consecrare decrevit. Itaque summa festinatione ad anachoretam quendam, Palamonem nomine, virum in palæstra spirituali egregiè exercitatum, condendit: cuius scilicet, prompto ac hilari animo, in disciplinam tradidit. Ibi pariter orationibus, die nocturne vacabant, & indefesso manuum labore, sibi pauperibusque victum comparabant. Palamon autem cum inter nocturnas preces, Pachomium perurgilio fessum, somno grauari cerneret, eum protinus secum assumebat. & sportas arena plenas de loco in locum transferre iubebat: ne vel leui corpore oppressus, quicquam de intento orationis, laborumque studio remitteret.

Vide quid faciat contra torporem.

Quodam autem die, de more illis diuinarum rerum meditationi incumbentibus, quidam torris adueniens, hospitium apud viros sanctos precabatur. Quo libenter concesso, iuculentus et protinus est focus extractus, ut fessa membra refocillaret. Cumque pariter assidentes de cælestibus rebus sermonem institueret, exterius ille superbia spiritu inflatus, confidenter ait: quia vestrum synceram fidem adeptus est, se fugere, & nudis plantis prunas has calcare non veretur, ut nobis fidei suæ testimonium præbeat.

Audi.

fuit, secun-
 eram suam
 lis cras-
 bi dicem;
 u tua per-
 sun, col-
 m atque ex-
 que Chri-
 to, sub mo-
 ut. Itaque
 quendam,
 ra spiritus-
 erque se-
 nam radi-
 uque uca-
 bi pauperi-
 on autem
 tum perui-
 eum pro-
 ena pleas
 ne vel leu-
 into orati-
 uinrum
 vidam bo-
 nctos pre-
 alentis et
 emora ro-
 de cable-
 erms ille
 im: si quis
 te largus,
 non vere-
 pradeat.
 Audi.

Audens hoc Palamon, statim tantam verborum
 insolentiam increpauit, & temeritatis eum,
 adrem tantam nulla urgente necessitate pro-
 nectere, redarguit. Is autem maiori elatus su-
 perbia, in carbones, nudis pedibus, profilijs, &
 demonum operatione illæsus, eos superauit:
 atque uiris sanctis, quod infirma vel nulla fide
 præditi essent, impiè exprobrauit. Cumq; calli-
 dus dæmō eum, hoc modo, in fraudem impulif-
 set, maiore dolo, in eum grassari constituit. Ita-
 que, assumpta formosæ mulieris specie, quodam
 theollum cellæ eius pulsauit, finxitque se ære
 alieno grauata, à creditoribus inquiri; cuius
 rei periculum ut euitaret, infimis precibus cellæ
 ipsius latebras petiuit. Is autem recenti superbi-
 e vitio adhuc occæcatus, iudicare non potuit
 dæmonis illam elusionem esse: itaque ipsum
 dæmonem, in forma mulieris latentem excepit,
 & sine vlla insidiarum suspitione, sermones cū
 eo misit. Cumq; dæmonē eius ad vitium pro-
 pendo non lateret, cœpit eum carnis illecebris
 trahere: qui mox cupiditate victus, totus in li-
 bidinem miser exarsit. Cumq; iam in ample-
 xus, cæca mente ruere vellet, dæmon eum ver-
 bere excepit, humiq; prostratum, pene exani-
 mem reliquit. Non multò post, ab eodem dæmo-
 ne miserè agitato, emota mente, per syluas mō-
 talpe cucurrit: ac tandem in fornacem bal-
 nati semetipsum præcipitans, statim combustus
 perit. Hæc cum Pachomius per ordinem cer-
 neret, œquaquàm frigidè in Dei gratia laboran-
 dum esse didicit, multoq; minus aduersario,
 vel in re leuissima aditum concedendum. Ut
 igitur omnes illi vias præcluderet, utque col-
 las sibi gratiæ opes multiplicaret, tanta vir-
 tutē

Vide dæmo-
nis uisum

tute annisus est, ut ipsi etiam seni ingente inter-
dum admirationem commoueret.

*Patientia S.
Pachomij.*

Erat non procul horrida quedam solitudo ve-
pribus & spinis obsita, quam nudis sæpe pedibus
lignandi gratia inambulabat. Ibi cum aspera que-
que perferret & laucias grauer plenas post se
traheret, sustinebat lætus, memor clauorum quos

*In solitudi-
ne etiam de
aliorum sa-
lute multū
solicitus est.*

Christus Dominus, scelerum nostrorum ergo
perculerat. Porro quanquam spiritu solitudi-
nis delectaretur plurimum, nunquam tamen
proximi curam deponebat, sed ardentissimum
semper pro omnium salute ad Domini preces
fundebat. Cumque aliquando e cella egressus
per inculta eremi loca solus inambulans, ad vi-
cum Tabennesem peruenisset, audiuit inter ipsa
orationum suarum suspiria, vocem sibi dicen-
tem: Pachomi mane hic, & constructo monaste-
rio, curam eorum, qui salutis causa ad te confu-
ent, suscipe confidenter. Hac voce arreptus Pa-
chomius, constitit: & ecce Angelus Dei illi affi-
xit, tabulamque in qua monachorum regulæ &
optima viuendi norma congesta erat, ei tradidit,
quam vir sanctus suis deinde discipulis præ-
scripsit, ad quam, in hodiernum vsque diem, Ta-
bennesiote vitam instituunt.

*Canon me-
narius, ab
angelo tra-
ditus Pachomio.*

*De regulis
S. Pachomij,
meminit
Genadius
de Viris il-
lust. cap. 7.
F. idem ex
Græco. La-
tine reddi-
dit S. Hiero.*

Porro Palamon deuexa cum ætate, vir, solum
corporeis vinculis, lætus ad cælos migravit. Pa-
chomius autem, cum in eadem vitæ austeritate
perseueraret, pauld post fratrem suum natura-
lem, Iohannem, eiusdem vitæ socium habere
meruit. Post quindecim autem annorum decur-
sum quo tempore vigiliarum & inediarum patien-
tissimus, multa præclaræ cum aduersario cer-
tamina sustinuerat, recordatus promissæ, quod
per Angelum de salute animarum plurimarum acce-

operat, amplissima noui monasterij funda-
 menta iacere cœpit. At frater, qui secessum &
 solitudinem meditabatur, ea amplitudine offen-
 sus, Pachomio succensuit, multisque rationibus
 uoluntati eius sese opposuit, quin etiã alperis eũ
 verbis increpuit: quasi in cilicio & sordibus, no-
 minis celebrari quæreret. Pachomius uero ea
 contumelia affectus, multũ quidẽ commotus fuit,
 ab omni tamen uerborũ iniuria abstinuit. Erat e-
 nim miti, mansuetoque ingenio. Sequente autem
 nocte de illa animi commotione, quę in pectore
 oborta fuerat, tantum dolorẽ concepit, ut quasi
 grauissimorũ scelerũ reus, assiduos lachrymarũ
 uolutes funderet: suamq; fragilitatẽ acerbissimẽ
 deploraret. Timebat enim ne aliquãdo obicem
 diuinę gratię opponeret, & ex timore Dei incau-
 tẽ excideret. Consueuerat totis noctibus extẽsis
 in forma crucis manibus stans, Dei misericordiã
 deprecari: & aduersus inimici rugientis sæui-
 tiam opem implorare.

Vide quãtis
 lachrymis
 uir sanctus,
 leuissimum
 delictũ plan-
 git.

Dæmonum
 in eum iacu-
 dit.

Interea cũ monasterium magna animi ala-
 critate edificaret, dæmones acrioribus inuidiã
 stimulis concitati, varias ei insidias struebant,
 & cum irruptione, & aperta vi nihil se proficere
 intelligerent, uanis imaginibus eum à mentis
 & precum puritate retardare conati sunt. Sed
 uir sanctus omnes eorum insultus constanter
 contemnebat: prorsus ut eandem animi tranquilli-
 tatem, in medijs tempestatibus & clamoribus
 semper conseruaret. Accidit quandoquẽ ut vi-
 tro sancto post preces ad opus sedenti malignus,
 inscæpta speciei galli, insultaret, & continuas
 stridulasque voces ederet: simulque illum in-
 uolaret, & unguibus acerbẽ eum feriret. Is au-
 tem crucis signo, in fugam quidem eum compul-
 sit:

lit: sed alias mox insidias sensit. Ecce enim inge-
dæmonum turba, vno consensu, folia ex arbo-
re concutere visa est, allatisque funibus ea al-
ligabant. Tum verò vtrinque stantes, se inuicem
hortabantur, vt ea folia tanquàm immensum pon-
deris saxum totis viribus traherent. Hec autem
ab eis excogitatum erat, vt re ad eò ridicula, san-
ctissimi viri, mentem, ad leuitates risumque
dissoluerent. Sed Pachomius, visa eorum in-
pudentia, ingemuit, & Christi virtute cunctis
repentè in fugam conuertit. Eo autem ad mes-
sam sedente, dæmones, sæpè in habitu mulie-
rum se ei obtulerunt, quos ille, clausis oculis,
auerfatus repellibat. Tanta autè meti eius inerat
fiducia, tanta fides, vt scorpiones & serpentes,
illæsis calcaret plantis: & Crocodilis in riuo-
ctu fluuiorum, pro nauiculo vteretur. Cum v-
tem videret in se, perpetuos dæmonum insul-
tus, vt generosus & perfectus athleta veritatis,
petiuit à Domino vt die noctuque aduersus in-
micum in acie insomnis persisteret. Qua peti-
tione concessa, omnis penè somni expers, vi-
tam producebat, & inuicta planè virtute, hosti-
les impetus sustinebat.

Vixit sine om-
ni fere
somnia.

Angelus ei
apparet.

Pecatores
ad se venie-
tes, Deo cõ-
ciliat.

Paucis indè diebus nocturnis precibus inui-
gilanti, interim angelus Domini se ei conspicu-
endum præbuit, tertioque eum, vt hominū ge-
nus Deo conciliaret, monuit: & proximus ro-
cessit. Hac visione oblata, nouus hominum con-
curus ad eum factus est. Ij autem erant fere
omnes ex eorum genere, qui icelerum con-
scientia grauati, cum Deo in gratiam redire
cupiebant. Hos itaque summa beneuolentia ex-
cipiens Pachomius, in viâ reduxit, & mortuas ac
planè putentes animas, non sine miraculo, Chri-
sti

in vitam restituit. Et quidem alios seueris vitæ disciplinis idoneos, ad monasticam vitam allexit: alios mente corporeque fragilibus, Deo conciliatos, communem viuendi viam ingredi permittit; omnibus autem salutis monita dabat, quibus instructi, læti alacresque, suauissimum Christi iugum portabant. Hæc aliaque præclara pietatis officia cum soror eius audiret, perfectioris vitæ studio incensa, ad eum venit, locumque paulum à monasterio semotum obtinuit, in quo, Pachomio fratre instructore, solitariam vitam instituit, multasque feminas ad eandem suo exemplo societatem allexit.

Interea cum Pachomij nomen, propter multiplicem sanctitatem, celebri sermone in ore omnium versaretur, multi que indies spretis voluptatibus & perituris mundi honoribus contemptis, ad religionis portum confugerent, inter alios Theodorus quidam, illustri admodum familia ortus, annos natus plus minus quatuordecim in magna spe dignitatis & honoris educatus, studio tam admirabilis virtutis quam oculis intuebatur incensus, honores contempsit, opes deseruit, parentum lachrymas despexit, & in monachorum societatem sese recepit. Nec mirum sanè quòd omnes sese certatim Pachomio in disciplinam tradere cuperent, qui commissum sibi gregem, tanta dexteritate ac suauitate regere, & spe minimè dubia, ad salutis portum deducere nouerat.

Quidam exercitator multorum fratrum, inter alios quendam instituendum habebat, qui ad sacrorum ordinum dignitatē, quamuis ineptus, importunè & opportunè aspirabat. Præfectus

verò

Soror eius
ad eum ve-
nit, & mun-
do renūciauit

Theodorus
iuuenis illu-
stris, fit mo-
nachus.

veiò cum eum tali functione indignum cerne-
ret, preces eius repudiabat, neq; vllò modo pro-
mouere volebat. Cumq; frater ille sua impor-
tunitate, præfectum vincere contenderet, & va-
rijs molestijs afficeret Præfectus eum Pachomio
obtulit: vt quod vtile iudicaret, de eo statueret.
Ille autem, auditis de fratre illo querelis, æqua-
quam at superioribus eum monitis excepit, sed, ne
hominem desperationis barathro abiorberet,
Præfecto mandauit, vt diutius eius voluntati eo-
quaquam resisteret, sed cuncta quæ postulabat,
benignè concederet. Prudenter enim dicebat vi-
rum malum si beneficio afficiatur, ad sensum
boni perducì posse. Itaq; Præfectus, hoc accepto
responso, fecit quod iussus fuerat. Frater autem
ille, audita hac Pachomij in se beneuolentia, cu-
lachrymis reuersus, ad pedes eius prociuit, & ait
Homo Dei, magnæ tibi grates debentur, qui vno
cas in bono malum. Si enim leni in me animo
non fuisset, sed seueritate vsus, Præfecto subdi-
disses, profectò relicto habitu, sæculi commo-
dum duritiam repetissem. Nunc autem benedictus es tu à Do-
mino, quoniam per te salua est anima mea. His
auditis, vir sanctus fratrem peramantè ample-
xans, hortatus est, vt dignam suam professionem vitã
ostenderet, ne deteriores in futuro peccata ue-
ret. Et hac quidem lenitate erga infirmos, & in
cursu pietatis adhuc teneros utebatur; Robustos
verò, & qui longa bellandi consuetudine vitiosè
deceurrant, varijs modis exercebat. Inuenit
quos Theodorus; quem sanctum, vir sanctus dur-
rius increpare, & nullo ipsius demerito, ad san-
ctiones quaslibet inutilem appellare non uere-
batur.

Inter hæc aliaque virtutum insignia, cepit etiam

**Industria e-
ius, in alio-
rum animis
agendis.**

in miraculis clarescere. Quædam mulier ex ijs
 que illic vitam agebant, cum laboraret profu-
 so sanguinis, neque vlla recuperandæ salutis
 spes in arte medica reliqua esset, concepta de Pa-
 chomij sanctitate fiducia, cõtractu cucullæ ipsius,
 repente pristinam sanitatem obtinuit. Alia item
 puella à sæuo dæmone, propter violatam casti-
 tatis fidem, correpta, oleo sacro per Pachomium
 liberata fuit. Sed & filius viri cuiusdam optimi,
 immani obsessus dæmonio, pane per eum bene-
 dicto, eoque sumpto, repente sanatus fuit.

Tactu cucullæ
 lz s. Pachomij
 sanatur morbi-
 da mulier.

Venerunt quandoque ad viri sancti discipu-
 los heretici quidam arrogantia tumidi, qui vt
 impietatem cilicio occultabant, ita miraculorū
 virtute, ad certamen fidei eos prouocare non ve-
 rebantur. Agedum, dicebant, vt liquidò constare
 valeat, quorum fides sincera & integra est, pedi-
 bus hunc fluuium transmittamus. Hęc cum disci-
 puli ad Pachomium retulissent, vir sanctus re-
 spondit: ò imposturam: ò fraudem callidi ser-
 pentis: Nescitis illud Apostoli, quod Deus secun-
 dum duritiem eorum, & cor impc̃nitens, tradi-
 dit eos in reprobum sensum, vt sint inexcusabi-
 les? Et illi quidem, Dei permissione, fluuium tra-
 nsicere possent, opem eis ad hoc ferente diabolo,
 quò hæresi eorum hoc modo confirmata, arctio-
 ribus eos qui iam decepti sunt, impietatis vincu-
 lis constrictos, post se captiuos trahat. Mihi vero
 hoc non est à Deo propositum, vt pedibus fluuiū
 transmittam, aut feris imperem; quas ab initio
 Deus homini subiecit, sed vt Dei virtute diabo-
 licas trãnsliam insidias: & me totum, meaque o-
 mnia, ad Dei mei voluntatem componã. Quod
 vbi fecerò, reliqua omnia, mira facilitate, proti-
 nus consequentur. Post hæc voluerunt quidam

Heretici op-
 pugnant di-
 scipulos ei.

Rom. 8.

Et viri

Cum hereticis differens tetrum sententiam odorem. viri de rebus diuinis, cum eo sermonem institueret, qui falsa sanctitatis & doctrinae opinione venditabant. Fuere illi benigne à Pachomio admissi, collatoque sermone, sensit protinus vir sanctus foetorem intolerabilem. Cumque petri odoris causam ignoraret, ijs demissis, enixè Deum rogauit, intellexitque mentes eorum prauis opinionibus corruptas, impietatis virus per linguas effundere voluisse. Tum protinus eos insectus, quaesuit num Origenis opera lecticaissent. Illis aut negantibus. Cauete, inquit, ne vos nefaria viri illius haeresi contaminetis. Testor enim

His de Origene sententia. coram Deo, quod omnis qui Originis dogmata tuenda suscipit, poenā inferni nequaquam euadet.

In commisso sibi grege, & animis singulorum moderandis, mira eius industria & solertia fuit. Et quidem non omnes vna eademque via (quod in quibusdam animarum moderatoribus valde vituperandum est) ad studium virtutis adducere conabatur, sed considerabat in primis singulorum ingenia, & qua ratione tractanda essent. Cum aliquando sedulus pastor monasteria sua peragraret, fortè in ipso itinere, fratris cuiusdam qui negliger admodum vitam traduxerat funus obuiam habuit: quod parentes maxima pompa celebrata, in monumentum deferebant. Quo viso, vir sanctus psallentium voces protinus conuoluit, vestesque funebres omnes comburi iussit: atque ita, sine villo honore, aut precum solennitate, reliquias sepulchro tradi. Parentibus autem & cognatis eam rem admirantibus, rogantibusque, ut iusta ei fieri permitteret, respondit: vos quidem solius corporis curam habentes, per eum, quem defuncto defertis honorem, maiorem illi poenam conciliatis, ego verò, quanquam vobis crudelis & inhu-

Obserua,
quomodo
vir sanctus,
etiam post

humanius videar, per hanc ignominiam, vincu-
la peccatorum eius quibus anima eius cōstrieta
tenetur, laxanda curo. Deus enim qui est fons bo-
nitatis, occasiones quærit, per quas suam in nos
benignitatem effundat abundè; vt non solum in
hoc, sed etiam in futuro sæculo, peccatorum ven-
iam consequamur. Propterea rogo vos, quò is
qui decessit à malis imminentibus liberetur, eū
sine psalmis sepeliatis. Hæc enim salutaris igno-
minia, ad expiationem animæ ei cedit.

Accidit, vt cum fratrum cellas quandoq; Instra-
ret, in Romanum quendam, maximæ auctoritatis
virum incideret. Is autem multis præteritæ vitæ
peccatis onustus, vehementer se ab eo onere, per
salutarem cōfessionem exonerare cupiebat. Sed
nemini, præter vnum Pachomium, arcana con-
scientiæ suæ concedere volebat. Interim Pachom-
ius, cum Romanæ, Græcæque linguæ profus
ignarus esset, cerneretque & illum & alios non
paucos, propter linguarum ignoratiam pericli-
tari, fidenter ad Dominum accessit, precibusque
donum linguarum omnium postulauit, obtinuitque;
prorsus vt sibi in dicendi facultate secundum nõ
haberet. Hinc innumerabilem perditorum ho-
minum multitudinem, in viam salutis reduxit,
cunctisque ea pietatis monita dedit, quibus faci-
le sine vlla offensione ingrederentur, & dæmo-
nis insidias, quas erat expertus plurimas, mira
dexteritate, subterfugerent. Itaque post plurima
caelestis philosophiæ extructa domicilia, post
infinitos labores & certamina, quæ pro sua suo-
rumque salute, inuicta mente sustinuit, lætus hi-
larisque animam Saluatori tradidit, mensis Maij
quartodecimo.

Diuinitus
obtinere no-
ticiam om-
nium lingua-
rum.

Obitus S.
Pachomij.